

Firbas, Jan

[Hornby, A.S.; Gatenby, E.V.; Wakefield, H. The Advanced learner's dictionary of current English]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. A, Řada jazykovědná.
1964, vol. 13, iss. A12, pp. 253-254

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/101280>

Access Date: 20. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

V pondělí 27. 5. byly prosloušeny referáty z oblasti dialektologie, týkající se především klasifikace jednotlivých jugoslávských nářečí. Mimo jiné byl pronesen referát s tematikou o českých nářečích v Banátě (Stojanka Popović: Karakteristične črte govora češke manjine u selu Kruščici).

Poslední dva dny byly věnovány metodice vyučování, učitelské praxi na jugoslávských školách a využití audiovizuálních pomůcek při vyučování, což svědčí o snaze jugoslávských lingvistů vědecky podepřít i středoškolské vyučování.

Na závěrečném plenárním zasedání 28. 5. byla schválena resoluce vytyčující úkoly pro další práci v oboru slavistiky. Rovněž byl zvolen výbor pro příští slavistický kongres, který se bude konat v roce 1965 v Sarajevě za předsednictví prof. Svatozara Markoviće.

Průběh celého kongresu lze hodnotit velmi kladně. Byly tu proneseny zásadní a hodnotné referáty týkající se obecně slovanských otázek lingvistických i otázek speciálních. Je zvláště potěšitelné, že mnohé myšlenky pražské jazykové školy se zřetelně ozývaly z řad referátů pronesených předními jugoslávskými lingvisty. Nevýhodou kongresu byla skutečnost, že delegáti neměli k dispozici referáty, nebo alespoň jejich teze. Organizační výbor však přislíbil, že všechny materiály budou otištěny podle své povahy buď v časopise Makedonski jazik nebo jiných odborných časopisech a zoselány všem účastníkům sjezdu, takže bude možno o nich podrobněji referovat v našich odborných časopisech.

Ve čtvrtek 30. května se konalo v prostorách rektorátu university ve Skopji slavnostní zasedání u příležitosti 10. výročí Ústavu pro jazyk makedonský. Zasedání se účastnili vedle členů ústavu a katedry makedonského jazyka předseda komitétu pro kulturu socialistické republiky Makedonské Dimče Levkov, rektor skopjské university Kiril Miljovski, tajemnice osvětové rady Slavka Georgijeva, člen bulharské Akademie věd Ljubomir Andrejčin, prof. Radovan Lalić, děkan filologické fakulty v Bělehradě, akademik Michajlo Stevanović z bělehradské university, prof. Mate Chraste z ústavu jugoslávské Akademie věd ze Záhřebu, Jovan Vuković, předseda Akademie Bosny a Hercegoviny, prof. Josip Hamm z vídeňské university a Jaroslava Pačesová z filologické fakulty v Brně.

Po slavnostním zahájení, v němž prof. Blaže Koneski uvítal všechny účastníky a po pozdravných proslouech jednotlivých delegátů podal ředitel Ústavu prof. Krum Tošev přehledný referát o práci a výsledcích, jichž bylo za 10 let trvání Ústavu dosaženo a vytyčil hlavní úkoly pro další léta (vydání II. a III. dílu makedonského slovníku — II. díl je tč. v tisku), zpracování jazykovědného atlasu, sebrání toponomastického materiálu, dobudování fonetické laboratoře v audiologickém centru a konečně práce na pravopisném slovníku. Hovořil i o růstu počtu vědeckých pracovníků v Ústavě. Zatímco při jeho založení začínal Ústav pracovat se dvěma asistenty, dnes čítá 8 vědeckých pracovníků, kteří zpracovávají jednotlivé vědecké úkoly. „Veškerá činnost Ústavu a získané výsledky na poli badatelském by nebyly možné bez účinné pomoci a spolupráce filologických fakult i jiných vědeckých institucí a je třeba tuto spolupráci i nadále utužovat“ — těmito slovy ukončil svůj referát ředitel ústavu prof. Krum Tošev a nám nezbyvá než blahopřát makedonským lingvistům k významnému jubileu a popřát hodně pracovních úspěchů do dalších let.

Jaroslava Pačesová

A. S. Hornby, E. V. Gatenby, H. Wakefield: The Advanced Learner's Dictionary of Current English. Second edition. Oxford University Press 1963. Pp. xxxii + 1200.

Since it was first published in London in 1948 (as a photographic reprint of the *Idiomatic and Syntactic English Dictionary*, compiled in Tokyo for the Institute for Research in English Teaching and published there in 1942), the Dictionary has gained a high reputation among learners and teachers of English. (An authorized photographic reprint of the first London edition was recently brought out by the Polish Scientific Publishers.) Its popularity seems to have been established chiefly by the following features: lucid and simple definitions supplemented if necessary by appropriate drawings, numerous illustrative examples taken from contemporary current English, the use of the IPA symbols in a transcription as broad as that employed by Daniel Jones in his *English Pronouncing Dictionary*, useful information about the grammatical characteristics and frequently also about the stylistic values of words (cf. our review of the first London edition in the *Časopis pro moderní filologii* 34/1951, pp. 164 — 165). Retaining all these features, the new edition is a completely revised and reset one of the first, the task of revision having been undertaken by A. S. Hornby. Let us briefly compare the two editions.

The new edition offers a far wider selection of words than the first. Taking, for instance, the first two full pages of the letters A and M, we find the following new entries and sub-entries: abaft, abandoned, abandon (noun), abattoir, abbé, ABC, abeam, ab initio, ablative, ablaut, ablution,

abnegation; macrocosm, madcap, madder, Maecenas, maenad, maestro, maffick, magnetic tape, magnificat, magnification, Maharaja(h), Maharanee, Mahatma, mah-jong(g), mahout, maiden-head. (The Dictionary, however, fails to give the popular expression *elevenes*, which deserves many a foreign student's attention because of its pronunciation — [i'levnziz]. In spite of these additions, the second edition has as many as 327 fewer pages than the first. This has been achieved by smaller print (the highest possible number of lines to a page being respectively 58 and 87 in the first and the second edition) and greater economy of space in general, the omission of about 400 drawings, the relegation of abbreviations, geographical names and Christian names to the useful indexes at the end of the Dictionary, and last but not least by the abridgement of the definitions. The first edition has the following to say about the mole: 'a small animal with a thick, dark, velvet-like fur. It lives underground most of the time and makes burrows (or tunnels). Because its small eyes cannot see well, the expression *blind as a mole* means "quite blind"'. The second edition merely states: 'small, dark-grey fur-covered animal living in tunnels (or burrows) which it makes in the ground. *blind as a~* seeing badly.' The abridgement of definitions seems to be justified by the fact that the second edition of the Dictionary is intended for more advanced users than the first edition was. (For the less advanced, two other, considerably shorter, dictionaries have been prepared by Mr Hornby, in co-operation with E. C. Parnwell: *The Progressive English Dictionary* and *An English Reader's Dictionary*.) One may only ask whether the frequent omission of the articles, carried out by the second edition in accordance with common lexicographical practice, can really be regarded as a change for the better. The keeping of the articles was a generous concession of the first edition to the foreigner who often finds them a formidable stumbling block on his road to better English. It was certainly in keeping with the invaluable information given by the Dictionary on the countability and uncountability of nouns (see more on this point below).

It is an improvement that the second edition introduces the asterisk in the phonetic transcription of the caption-words to mark the possible occurrence of the linking [r]. One might wish however, for greater consistency in italicizing the mixed vowel liable to be dropped in rapid speech. Another improvement on the first edition is the total increase in the number of illustrative examples. This is warmly to be approved of, for a wealth of examples gives the user the opportunity to study the word in a wider range of contexts.

A truly unique feature shared by both editions are the instructions how to use the word in a sentence. This applies especially to verbs and nouns. The verbs are referred to numbered verb patterns (given in full at the beginning of the Dictionary); the various meanings of nouns, on the other hand, are frequently accompanied with indications as to whether they render the noun countable (C) or uncountable (U). Any amplification in this respect brought by the new edition is doubly welcome. (New, for instance, are the useful notes on *to wash up* and *forward*. According to them, the *up* in the former refers to a number of dishes, etc., to be washed, and does not admit of being used in the case of a single article; *forwards*, the '-s' -variant of the latter, is rare and not much used except in *backward(s)* and *forward(s)*. Welcome is all the new grammatical information given under *some, may, must*. Etc., etc.) Further editions should continue along this line. (Why not add an example of the 'to be said + infinitive' construction, or illustrate the difference in the uses of the infinitive and the gerund with *to be accustomed*, or indicate that both *at* and *in* can occur after the noun/adjective *expert*?) Perhaps even a much more enlarged edition of the Dictionary, in fact one constituting a fourth volume of the Oxford series of dictionaries for students (and teachers) of English, would find an appreciative public of users.

Like the first, the second edition of the *Advanced Learner's Dictionary of Current English* is to be warmly recommended as a highly valuable vade-mecum for every Anglicist who wants to speak and write good English.

Jan Fírbaš

Šabršula—Smrčková—Uhlř—Hampejs: Úvod do srovnávacího studia románských jazyků

Koncem minulého roku vydala filosofická fakulta Karlovy university ve Státním pedagogickém nakladatelství učební text, který se od běžných vysokoškolských skript příznivě odlišuje normalizovaným knižním formátem a tiskem. I jinak však je Úvod do srovnávacího studia románských jazyků, vypracovaný kolektivem autorů pod vedením J. Šabršuly a určený pro posluchače filosofické fakulty, publikací velmi zajímavou.

Text je rozdělen do čtyř částí. První z nich je věnována obecným otázkám vývoje jazyka, vývoji románského jazykozpytu, místu latiny v indoevropském jazykovém společenství, stručnému přehledu morfologie a syntaxe spisovné latiny a charakteristice lidové latiny se zdůrazněním